

Kommunstyrelsen
Remissvar 2024-02-05

Socialdepartementet

Vår beteckning:
KS 2023/340

Er beteckning:
S2023/02669

Remiss SOU 2023:56 Utredningen om författningsberedskap inför framtida pandemier

Ärendebeskrivning

Hammarö kommun har beretts möjligheten att inkomma med synpunkter på förslagen från Utredningen om författningsberedskap inför framtida pandemier (SOU 2023:56). Kommunens synpunkter redovisas nedan.

Hammarös synpunkter

Hammarö kommun ställer sig bakom utredningens förslag om att införa en ny extraordinär smittskyddsåtgärd i smittskyddslagen som möjliggör beslut från smittskyddsläkare att tillfälligt flytta personer på SoL- och LSS-boende utan samtycke, i de fall detta bedöms som nödvändigt för att förhindra smittspridning av samhällsfarlig sjukdom.

Kommunen anser att bestämmelsen, i enlighet med förslaget, har utformats på ett sådant sätt, att det uppnår syftet med lindrigast möjliga tvångsingripande från samhällets sida och det framgår tydligt att bestämmelsen ska användas med restriktivitet, när andra åtgärder inte finns att tillgå.

Precis som utredningen lyfter i sitt betänkande är respekten för människors självbestämmanderätt och integritet grundläggande utgångspunkter för socialtjänsten. Det är en grundsats att arbeta med samtycke för olika insatser och att frångå detta ska, enligt kommunens mening, endast kunna vara aktuellt i yttersta undantagsfall. Coronapandemin var ett sådant extraordinärt läge där den enskildes rätt till självbestämmande och integritet ofta ställdes i relation till andras rätt till att bli skyddade från smittan. Enligt Hammarö kommun är det motiverat att tillfälligt begränsa självbestämmanderätten för enskild på SoL- och LSS-boende, genom flyttning utan samtycke, i syfte att skydda andra personer på samma boende, såtillvida personen genom sitt beteende sannolikt kommer att utsätta någon annan för omedelbar risk att smittas. Inskränkningen i självbestämmanderätten, enligt förslagets utformning, är kortvarigt, maximalt upp till tre veckor med möjlighet till förlängning, och personen har rätt att skyndsamt få beslutet omprövat,

vilket kommunen anser är nödvändigt för den enskildes rättssäkerhet i sammanhanget. Liksom Coronakommissionen tidigare belyst, behöver lagstiftaren tillse att det finns lagliga möjligheter för kommuner att skydda omsorgstagare vid SoL- och LSS-boenden vid en pandemi och i andra extraordinära krissituationer. Förslaget som nu är lagt är ett steg i rätt riktning för att ge kommunerna ett lagstöd och ett ändamålsenligt verktyg att använda, när det ordinarie tillvägagångssättet inte är tillräckligt.

Kommunen instämmer likväl i utredningens bedömning att tillfällig isolering inte ska kunna ske inom SoL- och LSS-boenden, av såväl praktiska som etiska skäl. Ett beslut om tillfällig isolering innebär, liksom utredningen lyfter, ett mycket stort ingripande för den enskilde som beslutet riktar sig emot. Hammarö kommun instämmer i utredningens bedömning att personer som beviljats boendeinsatser enligt SoL eller LSS är särskilt sårbara för det trauma ett genomförande av beslut om tillfällig isolering kan innebära för den enskilde. Hammarö kommun ser inte heller att en sådan tvångsanvändning inom SoL- och LSS-boenden, är önskvärt ur ett personal- eller ledningsperspektiv.

Sammanfattningsvis, anser Hammarö kommun, att Utredningen om författningsberedskap vid framtida pandemier, har landat väl i sin bedömning i och med förslaget om att extraordinär smittskyddsåtgärd införs i smittskyddslagen. Kommunen anser att smittskyddsåtgärden kan bidra till en ökad tydlighet för verksamheterna avseende vilka åtgärder som är möjliga att vidta i de lägen där det exempelvis är svårt att inhämta ett samtycke från enskild. Kommunen ser positivt på att det är smittskyddsläkaren som fattar beslutet, men inte på eget initiativ utan enbart efter anmälan från kommunen. Tidsfristen om maximalt tre veckor är rimlig och likaså att möjlighet till förlängning finns. I övrigt ser kommunen mycket positivt på förslaget att Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en vägledning som riktar sig både till beslutsfattare och till personal.

Caroline Depui
Kommundirektör

Solveig Gard
Ordförande